

3131/040003/2025
kirjaamo@energiavirasto.fi.

Suomen sähkökäyttäjien lausunto liittämisen periaatteiden ja hinnoittelun menetelmistä

Suomen sähkökäyttäjät ry (ELFi) kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksensä liittämisen periaatteiden ja hinnoittelun menetelmistä.

Edustamme Suomessa sähkön netto-ostajia. Jäsenyrityksemme ovat yli 1 GWh vuodessa kuluttavia kaupan, teollisuuden ja palvelualojen yrityksiä, joille luotettavat sähkömarkkinat ovat keskeisiä liiketoimintojen kustannusten, kilpailukyvyyn ja investointien näkökulmasta.

ELFin yleiset kommentit

Sähkön ostajien näkökulmasta on keskeistä, että Suomessa pystytään liittymään sähköverkkoon kohtuullisin kustannuksin, selkein yhtäläisin säännöin ja riittävän nopeasti. Tästä syystä nämä periaatteet ovat merkityksellisiä jäsenistöllemme, ja koko Suomelle tulevaisuuden kilpailukyvyyn sekä puhtaan siirtymän edistämiseksi. Verkkoon liittämisen periaatteet ovat osa Suomi-kuvaa investointikohteena sekä osa tavallisten suomalaisen uuden kodin hyvinvointia, sähköä ja lämpöä.

Kypsyysarviointi:

Kannatamme yleisellä tasolla kypsyysarviointia ja uskomme, että se on usein parempi lähestymistapa kuin "ensin tullutta palvellaan ensin" -periaate. Näin on mahdollista poistaa spekulatiivisia kapasiteettivarauksia. Keskeiset kysymykset liittyvän asiakkaan kannalta ovat;

- miten kypsyysarviointi vaikuttaa "ensin tullutta palvellaan ensin" -periaatteeseen
- miten projektin kypsyys ja edistyminen vaikuttavat sen asemaan jonossa?

Näihin liittyvät periaatteet tulisi kuvata selkeämmin dokumentissa.

Pidämme menetelmäluonnosta hyvin kattavana, mutta useissa kohdissa on kuvaavaa tekstiä, joka ei ole riittävän selkeästi verkkoliiketoimintaa ohjaavaa. Osa tekstistä on jopa mielipiteen omaista, jota on esitetty vain yhden osapuolen näkökulmasta. Puutumme yksityiskohtaisissa kommentteissamme osaan "ei ohjaavaan tekstiin".

ELFin yksityiskohtaiset kommentit

Haluamme tuoda esille ELFin yksityiskohtaisen näkökulman eri osa-alueisiin.

(2) Tulisiko 110 kV verkon liittymismaksujen asemasta huomioida tuleva lainsäädäntö ja sanoa, että 110 kV ja sitä korkeampien jännitetasoisten suurjänniteverkkojen.

- (8) Periaatteiden ei mainita itsestään selvyyksiä lain noudattamisesta. Sen tulisi olla lähtökohta kaikkien osapuolten, myös Energiaviraston toimen perustana.
*"Energiavirasto ratkaisee mahdolliset tulkinnanvaraiset kysymykset riippumattomana sääntelyviranomaisena **harkintavaltansa rajoissa huomioiden sähkömarkkinalainsäädännön asettamat tavoitteet sekä velvoitteet.**"*
- (22) Ei ole erityisiä perusteita kertoa periaatteissa minkä lain pohjalta periaatteita ja sääntöjä on noudettava. Uskomme periaatteista löytyvän myös muihin lakeihin pohjautuvia toimintatapoja, joita ei ole erikseen mainittu. Korostamalla sähkömarkkinalakia yksittäisissä kohdissa annetaan ymmärtää, että muut kohdat periaatteissa eivät ole yhtä merkityksellisiä noudatettavaksi.
*"~~Sähkömarkkinalain mukaan~~ Verkonhaltijan on tarjottava sähköverkkonsa palveluita sähkömarkkinoiden osapuolille tasapuolisesti ja syrjimättömästi eikä palveluiden tarjonnassa saa olla perusteettomia ehtoja. **Edelleen sähkömarkkinalain mukaan** Liittämistä koskevien ehtojen ja teknisten vaatimusten tulee olla avoimia, tasapuolisia sekä syrjimättömiä, ja niissä on otettava huomioon sähköjärjestelmän toimintavarmuus ja tehokkuus. Edelleen sähkömarkkinalain mukaan verkonhaltijan on täytettävä asiakkaiden kohtuulliset palvelutarpeet."*
- (28) On hankalaa asiakkaana ymmärtää tapauskohtaisen ja hyvin tapauskohtaisen eroa. Uskomme myös aikataulujen olevan riippuvaisia siitä, mitä on lupaprosessien valmiuksien aste eikä konkreettiseen rakentamiseen liittyvä aikataulu. Mielestämme joko tekstiä tulee selkeyttää lyhentämällä tai avata tarkemmin, jotta käytetyille sanoille syntyy sisältöä. *"Suurjänniteverkossa kohtuullinen liittymisaika on **hyvin** tapauskohtainen ja toimitusaika riippuu **suuresti** siitä, joudutaanko uutta 110 kV **tai sitä korkeampien jännitetasoista verkkoa** rakentamaan."*
- (36) Emme sähkön käyttäjinä ymmärrä miten poistettavaksi ehdottamamme kohta liittyy itse periaatteisiin. *"Olosuhteet ovat muuttuneet ja verkkoon liittyy aiempaa enemmän huomattavan suuritehoisia ja erityyppisiä liittymiä. Jo yksittäinen suuritehoinen liittymä tai tosiasiallista tarvetta suuremmaksi määritetty liittymisteho voi liittymistehollansa mahdollisesti aiheuttaa sen, että lähialueen verkkoon ei voida liittää muita ennen kuin verkko on vahvistettu. **Huonoimmassa tilanteessa verkkoon ei pysty liittämään edes pienempiä liittymiä moneen vuoteen, jos koko verkon jäljellä oleva kapasiteetti on varattu verkon vahvistamisen ajaksi yksittäiselle suuritehoiselle liittymälle.**"*
- (37) Emme ymmärrä miten poistettavaksi ehdottamamme kohta liittyy periaatteisiin. *"**Edellä mainittu tilanne ei ole toivottava eikä perusteltu tehokkaan verkon käytön sekä asiakkaiden kohtuullisten palvelutarpeiden ja tasapuolisten verkkopalvelujen tarjonnan kannalta. Virheellisesti tai virheellisin perustein määritetty liittymisteho voi hidastuttaa yleisesti liittymätoimituksia ja tämä voi heikentää myös yleisesti verkkoon pääsyä.** Liityntäkapasiteetin varaamisperiaatteessa kyse on **siis myös** verkonhaltijan perusvelvoitteiden täyttämisestä, jolla turvataan liittyjille verkkoon pääsyä ja verkkopalvelujen normaalia ja kustannustehokasta toimintaa."*
- (80) Ohjeistuksen tulee olla selkeä, ja sen tulee mielestämme ensisijaisesti kuvata käytettäviä periaatteita ja velvoitteita.
*"**Suurjännitteisessä jakeluverkossa liittymispisteen määrittäminen poikkeaa jakeluverkon periaatteesta.** Suurjännitteisessä jakeluverkossa verkon rakentamisen*

lähtökohtana on verkon kehittäminen siirtoyhteyksien parantamiseksi ja sen uusien sähköasemien rakentamiseksi asiakkaiden kohtuullisten tarpeiden täyttämiseksi verkonhaltijan toiminta-alueella. Liittyjän tehtävä on ensisijaisesti rakentaa oman liittymisjohtonsa verkonhaltijan määrittämään liittymispisteeseen olemassa olevaan tai suunniteltuun suurjännitteiseen jakeluverkkoon. Verkonhaltijan velvoitteena ei ole siis rakentaa suurjännitteistä jakeluverkkoa vain yksittäisten liittyyjen tarpeisiin ja laajentaa verkkoa näiden yksittäisten liittyyjen välittömään läheisyyteen ja korvata liittymisjohtoon rakentamista säännellyn sähköverkkotoiminnan piiriin kuuluvalla sähköverkolla.

(84) Ohjeistuksen tulee olla selkeä.

”Olemassa olevaan suurjännitteiseen jakeluverkkoon liittymisen kannalta tarpeellinen johtoyhteys kuuluu lähtökohtaisesti siis edelleen liittyyjän vastuulle ja kyse on liittymisjohtoon rakentamisesta. Verkonhaltija voi kuitenkin joutua aiemmasta poiketen jonkun verran laajentamaan omistamaansa suurjännitteistä jakeluverkkoa voimalaitoskokonaisuuksien liittämistä varten, jos tällä voidaan vähentää rinnakkaisten liittymisjohtojen rakentamista samalla alueella eivätkä kyseiset liittyyt ole valmiita rakentamaan omaa liityntäverkkoa.”

(235) Ohjeistuksen tulee olla objektiivinen.

”Sähkömarkkinalain mukaan verkkopalvelujen hinnoittelussa on huomioitava hyödyt, jotka aiheutuvat kulutuksen, akkujen tai tuotannon voimalaitoksen liittämisestä ja joustosta sekä kysynnänohjaustoimenpiteistä. Tämä tarkoittaa, että tuotannon kapasiteettivarausmaksuissa on otettava keskimäärin huomioon mahdollinen hyöty verkon mitoitukselle.”

Pasi Kuokkanen
Toimitusjohtaja
Suomen sähkönkäyttäjät ry